

WSTĘP

W niniejszym zeszycie opublikowano sześć artykułów, pióra badaczy przeważnie będących pracownikami Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego. Ponadto autorem jednego z nich jest dr Lesław Gruszczyński nie zatrudniony we wspomnianym Instytucie, ale przez cały niemal okres jego istnienia bardzo blisko z nim związany i ściśle współpracujący z Katedrą Historii Polski XVI–XVIII w., drugiego zaś dr Andrzej Stroynowski, długoletni asystent, a potem adiunkt wspomnianej ostatnio Katedry, który jednak od pewnego czasu zakończył swój stosunek służbowy z UŁ.

Zeszyt zawiera rozprawy z epoki Polski feudalnej, aż po schyłek XVIII stulecia. Reprezentowane są w nim wyniki badań historyków zajmujących się czasami średniowiecza oraz oświecenia. Przedstawicielami mediewistyki są mgr Tadeusz W. Grabarczyk i prof. dr hab. Stanisław Marian Zajączkowski. Artykuł pierwszego stanowi interesujący przyczynek do krytyki dzieła naszego największego kronikarza Jana Długosza, ukazując zarazem wykorzystanie jego *Roczników* przez historyków parających się dziejami polskiej wojskowości w okresie XV w. Stanisław Marian Zajączkowski prezentuje drugą część swojej rozprawy poświęconej przeszłości gminy Sędziejowice do początków XVI w. Praca ta wiąże się bardzo ściśle z prowadzonymi przez niego badaniami osadniczymi na obszarze dawnych ziem łeczyckiej i sieradzkiej od czasów możliwie najdawniejszych aż po trzecią ćwierć XVI stulecia. Wypadnie tutaj zaznaczyć, iż oba wspomniane artykuły reprezentują główne nurty badawcze Katedry Historii Polski Średniowiecznej.

Czasami panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego zajęli się w swoich pracach pozostali czterej autorzy. Prezentują oni dość szeroki wachlarz zainteresowań. I tak dziejom polskiej służby zagranicznej w owym okresie poświęcił rozprawę dr Zbigniew Anusik. Gwoli ścisłości należy zaznaczyć, iż podjęty przez niego temat został niedawno w pewnym stopniu omówiony przez odnośną literaturę przedmiotu. Autor wnosi jednak do niego pewne nowe elementy. Epoką tą zajął się też dr Andrzej Stroynowski. Omówił on obszernie problemy związane ze zmianami sytuacji politycznej naszego państwa przed ostatnim tzw. wolnym sejmem odbytym w okresie stanisławowskim, konkretnie w 1786 r. Następny artykuł związany pod względem chronologicznym bardzo ściśle z poprzednim wyszedł spod pióra dr. Witolda Filipczaka. Autor ten opierając się na korespondencji, która na szczęście dochowała się obficie do czasów nam współczesnych, ukazał bardzo dokładnie

przebieg kampanii sejmikowych w 1788 r. na terenie szeroko pojętej przez niego Małopolski oraz ziem ruskich Korony. Zeszyt zamyka rozprawka dr Lesława Gruszczyńskiego. Przedstawił on wydźwięk polityczny kazań, jakie w latach 1782–1794 wygłaszał znany przyrodnik doby stanisławowskiej, proboszcz ciechanowiecki, Krzysztof Kluk.

Reasumując wypadnie podkreślić, że wszystkie wspomniane wyżej rozprawy stanowią samodzielną i krytyczną próbę spojrzenia autorów na problematykę będącą od dawna przedmiotem ich zainteresowań badawczych. Z tego też względu należy mieć nadzieję, że przyczynią się one do lepszego poznania i zrozumienia odnośnych kwestii, a także do wyjaśnienia pewnych niejasnych czy kontrowersyjnych zagadnień. Do tej pory nie zostały one na ogół opracowane w sposób podobnie dogłębny przez literaturę przedmiotu.

Stanisław Marian Zajczkowski